IACOBUS DE LAUSANNA. CHRISTIANUS (DE GRAETZ ?), NICOLAUS DE DINKELSBÜHL. IOHANNES NIDER
Mitte 15. Jh. Seite 170v
Quelle: https://manuscripta.at/?ID=36947
Copyright: Göttweig, Benediktinerstift

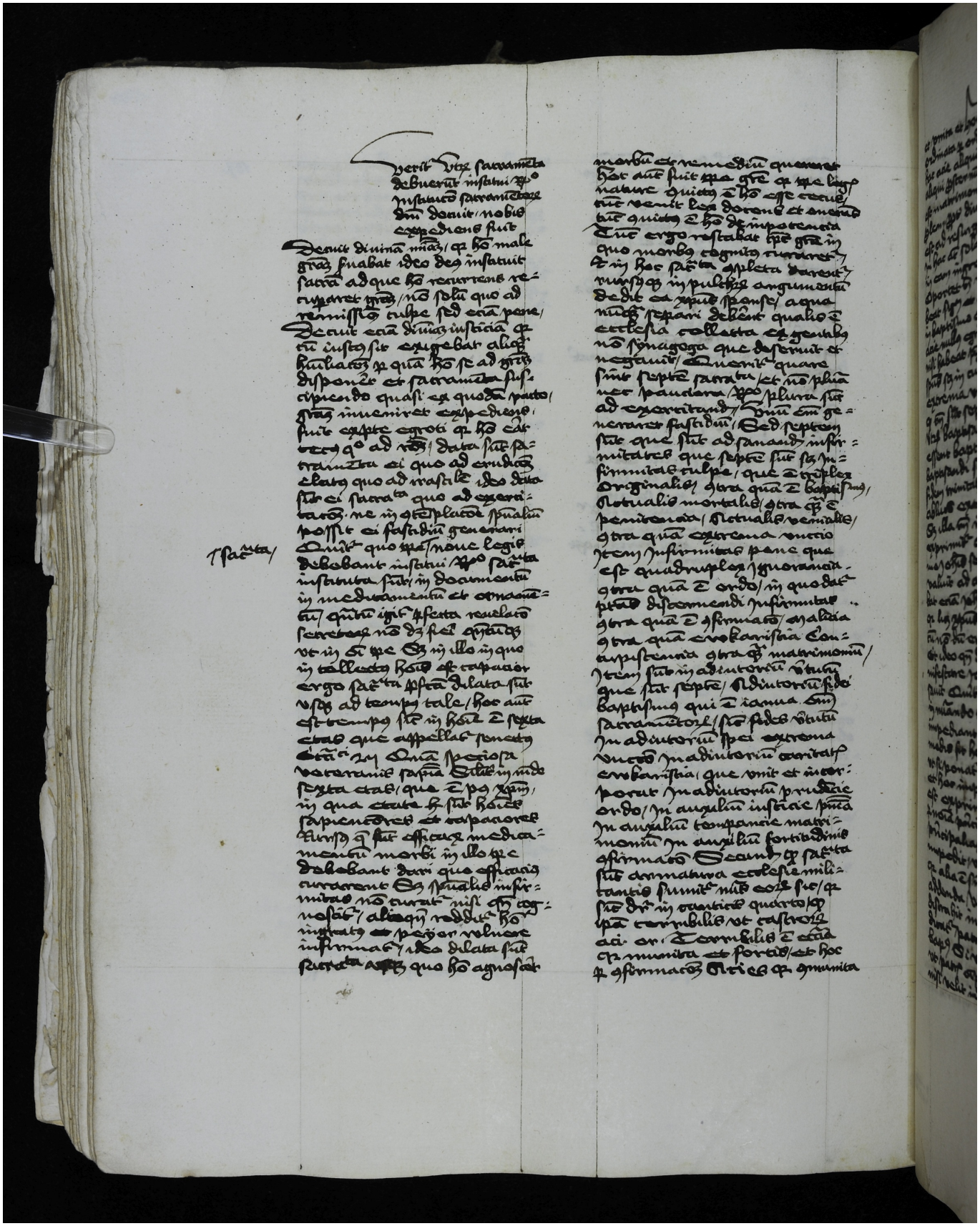

Scriptum est vetera sacramenta
debuerunt instituti, quo
instituendo sacramentum
dominus dominus nobis
expediens fuit
Deficiente divina miseri, et homo male
gratia fruebat ideo deus instituit
sacra ad que homo recurrens re-
cuperaret gratiam, non solum quo ad
remissionem culpe sed etiam pene,
Deficiente etiam divina iustitia et
cum iustus sit exigebat aliqui
satisfactio, et quia homo se ad gratiam
disponere et sacramenta suscipiendo quasi ex quodam pacto,
sibi invenire expediens
fuit expte egroti et homo cur
rere quo ad remedia, data fuit sa-
cramentum ei quo ad erudition
clarus quo ad irascibile ideo data
fuit ei sacramentum quo ad exercitatio, ne in gratiam plaudere spiritum
posset ei fastidium generari
Quid quo que nunc legis
debebant institui quo sacra
instituta fuit in documentum
in medicamentum et ornamen-
tum, quibus igitur effecta revelata
scriptura non de facile agitur
vt in ei que est in illo in quo
in ecclesia homo est recuperar
ergo sacramentum effecta dilata fuit
usque ad tempus tale, hoc autem
est tempus ante in homine et secunda
etas que appellat senectus
etatis in Quia speciosa
veteranis passa Sicut in mide
secunda etas, quia et pro quam,
in qua etate fuit homo
sapientior et cognoscere
clarius, et fuit efficacior medica-
mentum morbi in illo que
debebant dari quo efficacius
curarent et spiritualis infir-
mitas non curat nisi est cog-
nosci, aliquid reddit homo
ingratus et peior reliquere
infirmatus, ideo dilata fuit
sacramentum usque quo homo agnoscat

morbum et remedium quemadmodum
hoc autem fuit ipsa gratia et ipse liber
natura quietus et homo esset creatus
fuit venit lex dorent et inventus
fuit quietus et homo de imperatoria
Tunc ergo restabat ipse gratia in
quo morbus cognito curaretur,
et in hoc sacramentum completa darent
rursus et in pulchre argumentum
dedit ea quod sense, aqua
multum separari debent quales et
ecclesia collecta et generalis
non synagoga que desuevit et
negavit, Inventum quare
sunt septem sacramenta, et non plura
nec pauciora, quo plura fuit
ad exercitandum, Omnia enim ge-
nerantur fastidium, Sed septem
sunt que sunt ad sanandum infir-
mitates que septem sunt sanan-
tur infirmitas culpe, que est triplex
originalis, gratia quia est baptismus,
actualis mortalis, gratia est
penitencia, actualis venialis,
gratia quia extrema unctio
item infirmitas pene que
est quadruplex, ignorantia,
gratia quia est ordo, in quo det
potestas discernendi infirmitas
gratia quia est confirmatio, malitia
gratia quia est eucharistia Con-
cupiscentia gratia est matrimonium,
item sunt in adiutorium status
que sunt septem, Adiutorium fidei
baptismus qui est ianua omnium
sacramentorum, sicut fides status
in adiutorium spei extrema
unctio in adiutorium caritatis
eucharistia, que unit et incor-
porat in adiutorium prudentie
ordo, in angulum iustitie penitencia
in angulum temperancie matri-
monium in angulum fortitudinis
confirmatio Secundo quod sacramentum
sunt dominatura ecclesie mili-
tantis sunt nisi octo sic, quia
sunt dri in orientis quatuor, et
ipsa terribilis vt castrorum
acies ordinata, et terribilis est etiam
quia munita et fortis, et hoc
et confirmatio Tertio quia munita